

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์
ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว
Factors Related to the Use of the Aor Sor Mor Online Application in
the Performance by Village Health Volunteers in Wang Sombun
District, Sakaeo Province

พานุวัฒน์ ขุนทอง^{1*}, วชิราภรณ์ ชุนแสนดี², ปรชญกุล ตูลาชม³, และจำเนียร วงษ์ศรีแก้ว³

^{1*} นักวิชาการสาธารณสุข, สถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรชนามินทราจีนี วังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว 27250 ประเทศไทย

² อาจารย์ ดร., หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี 12000 ประเทศไทย

³ นักวิชาการอิสระ จังหวัดสระแก้ว 27250 ประเทศไทย

Panuwat Khunthong^{1*}, Vacharaporn Chunsandee², Pratchayakul Tulachom³, Jamnian Wongsrikaew³

^{1*} Public Health Technical Officer, Chaloe Phrakiat 60th Anniversary Nawaminthrachini Health Station,
Wangsomboon, Sa Kao 27250, Thailand;

² Lecturer Dr., Master of Public Health Program, Faculty of Allied Health Sciences, Pathumthani University,
Pathum Thani 12000, Thailand

³ Independent Academic, Sa Kao, Thailand;

Corresponding author: pk7door@hotmail.com

Received: 15 September 2025; Revised: 20 January 2026; Accepted: 25 January 2026; Published: 22 June 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับความรู้ ทักษะ และการยอมรับการใช้แอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ (2) ศึกษาพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ และ (3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะ การยอมรับ และพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในอำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย อสม. จำนวน 242 คน ซึ่งได้มาจากการกำหนดขนาดตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan และคัดเลือกด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ Pearson's Product Moment Correlation Coefficient

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 51-60 ปี สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ประกอบอาชีพด้านการเกษตร มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001-10,000 บาท และปฏิบัติงานที่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านมาแล้วมากกว่า 10 ปี โดยภาพรวมพบว่า การยอมรับ ทักษะ และพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ อยู่ใน

ระดับสูง ความรู้ ทัศนคติ และการยอมรับ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.206, 0.660 และ 0.437 ตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าทัศนคติมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชันมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับปัจจัยอื่นที่ศึกษา

คำสำคัญ: อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน, แอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์, ความรู้, ทัศนคติ, การยอมรับ, พฤติกรรมการใช้งาน

Abstract

This research aimed to (1) examine the levels of knowledge, attitudes, and acceptance regarding the use of the AorSorMor Online application, (2) investigate the behavior of using the AorSorMor Online application; and (3) determine the relationship among knowledge, attitudes, acceptance and application-use behavior among Village Health Volunteers (VHVs) in Wang Somboon District, Sa Kaeo Province. This study employed a descriptive research design. The sample consisted of 242 Village Health Volunteers selected through stratified random sampling. The sample size was determined using the Krejcie and Morgan sample size table. Data were analyzed using descriptive statistics and Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient.

The findings revealed that the respondents were female, aged 51-60 years, had completed secondary education, were engaged in agriculture-related occupations, earned an average monthly income of 5,001-10,000 baht, and had served as Village Health Volunteers for more than 10 years. The overall levels of acceptance, attitudes, and usage behavior toward the AorSorMor Online application were found to be high. Furthermore, knowledge, attitudes, and acceptance were significantly associated with the behavior of using the AorSorMor Online application at the 0.01 level of significance. The correlation coefficients were 0.206, 0.660, and 0.437, respectively, indicating that attitudes demonstrated the strongest positive relationship with application-use behavior among the three factors examined.

Keyword: Psychosocial factors, Village Health Volunteer (VHV), Digital Health, Aor Sor Mor Online Application, Usage Behavior

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาระบบสาธารณสุขของประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการให้บริการสุขภาพระดับปฐมภูมิ ซึ่งเป็นการดูแลสุขภาพประชาชนในชุมชนโดยตรง อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ถือเป็นบุคลากรสำคัญที่ทำหน้าที่เป็นตัวกลางระหว่างประชาชนและหน่วยงานสาธารณสุข ทำให้ภาครัฐมีความพยายามนำเทคโนโลยีมาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของ อสม. แอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ เป็นเครื่องมือที่พัฒนาโดยกระทรวงสาธารณสุข (2564) เพื่อช่วยให้ อสม.สามารถรับข้อมูล ข่าวสาร และสื่อสารกับหน่วยงานสาธารณสุขได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เป็นเครื่องมือที่ช่วยสนับสนุนการทำงานของ อสม.โดยมีฟังก์ชันหลัก ได้แก่ การแจ้งข่าวสารด้านสุขภาพ การบันทึกข้อมูลสุขภาพของประชาชน การติดตามข้อมูลการฉีดวัคซีน และการรายงานสถานการณ์โรคระบาดแบบเรียลไทม์ นอกจากนี้ แอปพลิเคชันยังสามารถใช้เป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสารระหว่าง อสม. และบุคลากรทางการแพทย์ ทำให้สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลและรับคำแนะนำทางการแพทย์ได้อย่างรวดเร็ว (World Health Organization, 2020)

อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เป็นบุคลากรทางการแพทย์ที่ใกล้ชิดประชาชนในชุมชนที่มีบทบาทหน้าที่ในการเป็นผู้นำในการส่งเสริมสุขภาพและมีส่วนในการส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพของประชาชนในชุมชน ประกอบด้วย หน้าที่ในการสื่อสารงานด้านสาธารณสุข การให้คำแนะนำ เผยแพร่ความรู้ การวางแผน การประสานกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพคนในชุมชน รวมถึงการให้บริการด้านสาธารณสุข ทั้งส่งเสริม เฝ้าระวัง และป้องกันโรค ร่วมกับ เจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ และทางเภสัช (สุชาติ อินทรกำแหง ณ ราชมังคลาภิเษก, 2564) ดังรายงานการศึกษาบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขของไทย พบว่า อสม. มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมสุขภาพ มีหน้าที่ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ การสื่อสารข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์ ดันแบบแกนนำสุขภาพ การให้คำแนะนำสุขภาพ การให้คำปรึกษา การวางแผน การส่งเสริมปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการมีสุขภาพที่ดี รวมถึงการเยี่ยมบ้าน (ศรายุทธ คชพงศ์ และธนัสถา วจนตรกูล, 2564) จากบทบาทหน้าที่ของ อสม.ซึ่งเป็นหน้าที่ที่สำคัญในการส่งเสริมสุขภาพคนในชุมชน และเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนงานสุขภาพภาคประชาชน ในยุคปัจจุบันที่อยู่ในยุคของดิจิทัล การยกระดับ อสม. ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดการพัฒนาด้านการส่งเสริมสุขภาพ

แม้จะมีการพัฒนาและผลักดันการใช้แอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ อย่างต่อเนื่องในระบบสาธารณสุขไทย แต่งานวิจัยที่มีอยู่ส่วนใหญ่มุ่งเน้นการประเมินผลในเชิงการใช้งานเชิงเทคนิคหรือระดับความพึงพอใจมากกว่าการวิเคราะห์ ความสัมพันธ์เชิงพฤติกรรม ระหว่างการใช้แอปพลิเคชันกับรูปแบบและประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) อย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ ยังขาดการศึกษาที่อธิบายกลไกเชิงพฤติกรรม เช่น แรงจูงใจ การรับรู้ประโยชน์ ความง่ายในการใช้งาน และบริบทชุมชน ที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับและการใช้แอปพลิเคชันอย่างต่อเนื่อง งานวิจัยจำนวนมากยังไม่เชื่อมโยงกรอบทฤษฎีพฤติกรรมด้านเทคโนโลยีเข้ากับบทบาทการทำงานจริงของ อสม. (กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, 2564)

อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว มีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน 615 คน ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 358 คน คิดเป็นร้อยละ 58.21 ในการดำเนินงานและการรายงานต่างๆของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในปัจจุบันต้องใช้และเข้าใจเทคโนโลยีสมัยใหม่ (อรรณพ นามมนตรี, 2561) คือสมาร์ทโฟนที่ช่วยในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งในยุคแห่งเทคโนโลยีการสื่อสาร การประสานงาน การรับ - ส่ง ข้อมูลข่าวสารและระบบรายงานต่างๆ พบว่า อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

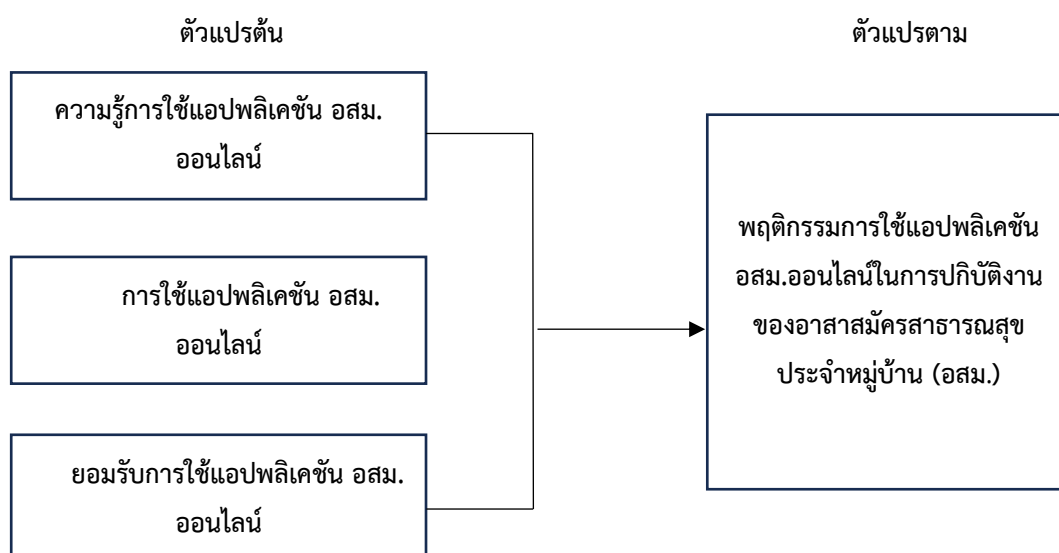
บางส่วนยังไม่มีสมาร์ตโฟนที่ทันสมัย การใช้งานระบบปฏิบัติการของสมาร์ตโฟนไม่ได้ และใช้ไม่ถูกต้อง อีกทั้งอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ซึ่งมีปัญหาเรื่องสายตา การอ่านและการใช้งานระบบปฏิบัติการของสมาร์ตโฟน ซึ่งหลายท่านต้องพึ่งพาบุตรหลาน คนใกล้ชิดช่วยในการรับ - ส่งข้อมูลข่าวสารและรายงานต่าง ๆ แทน จนทำให้มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัด

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว รวมถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับ และข้อเสนอแนะในการพัฒนาแอปพลิเคชันให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเน้นศึกษากลุ่มตัวอย่าง อสม. ในเขตอำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ซึ่งจะช่วยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการศึกษานี้ไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงระบบการสนับสนุน อสม. ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเสริมสร้างศักยภาพของระบบสาธารณสุขระดับชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาความรู้ เจตคติ และการยอมรับการใช้แอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ เจตคติ และการยอมรับต่อพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

ภาพที่ 1 Conceptual Framework

วิธีดำเนินงานวิจัย (Research Methodology)

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจและพัฒนา (Survey and Development Research) เพื่อศึกษา ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคล ความรู้การใช้แอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ เจตคติต่อการใช้แอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ การยอมรับการใช้แอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ และพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ซึ่งมีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลทั้งหมด 6 แห่งใน 3 ตำบล ด้วยวิธีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan ใช้ในการประมาณค่าสัดส่วนของประชากรและกำหนดให้สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร เท่ากับ 0.5 ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 0.05 และระดับความเชื่อมั่น 95% จึงได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 242 คน จากนั้นใช้การสุ่มตัวอย่างตามระดับชั้นตามสัดส่วน (Proportion Stratified Sampling) โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ประกอบด้วย สถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ 60 พรรษา นวมินทราชินี วังสมบูรณ์ จำนวน 28 คน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านทุ่งกบินทร์ จำนวน 57 คน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านถวายนเฉลิมพระเกียรติ จำนวน 50 คน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านวังใหม่ จำนวน 28 คน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านซับสิงโต จำนวน 30 คน และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านคลองเจริญสุข จำนวน 49 คน

โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกตัวอย่างเข้าร่วมการวิจัย (inclusion criteria) ได้แก่

- 1) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านอำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว
- 2) ยินดีเข้าร่วมโครงการ
- 3) สามารถเข้าร่วมกิจกรรมตลอดโครงการ
- 4) มีประสบการณ์การเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว

เป็นระยะเวลามากกว่า 1 ปี

- 5) อายุไม่เกิน 60 ปีบริบูรณ์
- 6) ระดับการศึกษาจบมัธยมศึกษาตอนต้นขึ้นไป

เกณฑ์การคัดออก (exclusion criteria) ได้แก่

1) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ที่มีประสบการณ์การเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ไม่ครบ 1 ปี

- 2) ไม่ยินยอมเข้าร่วมโครงการ
- 3) อายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป
- 4) ระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้ศึกษาได้จัดทำเครื่องมือสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้โดยเป็นแบบสอบถามซึ่งผู้ศึกษาสร้างขึ้น จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี การทบทวนวรรณกรรม และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้และ ระยะเวลาการเป็น อสม. เป็นแบบสอบถามที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแบบเลือกตอบได้ตามรายการ (Check list)

ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับแอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาจากการทบทวนวรรณกรรม ซึ่งเป็นคำถามปลายปิด แต่ละข้อมีคำตอบให้เลือกตอบแบบถูก- ผิด จำนวน 12 ข้อ มีเกณฑ์การให้คะแนน คือ ถ้าตอบถูกให้ 1 คะแนน ถ้าตอบผิดให้ 0 คะแนน โดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ย 0.00 – 0.33 หมายถึง มีความรู้อยู่ในระดับต่ำ ค่าเฉลี่ย 0.34 – 0.66 หมายถึง มีความรู้ในระดับปานกลาง และค่าเฉลี่ย 0.67 – 1.00 หมายถึง มีความรู้ อยู่ในระดับสูง

ส่วนที่ 3 การยอมรับการใช้แอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุข ประจำหมู่บ้าน อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว เป็นแบบสอบถามที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแบบเลือกตอบได้ ตามรายการ (Check list) โดยมีเกณฑ์ คะแนนระหว่าง 1.00–1.80 หมายถึง มีระดับความยอมรับน้อยที่สุด คะแนนระหว่าง 1.81–2.61 หมายถึง มีระดับความยอมรับน้อย คะแนนระหว่าง 2.62–3.41 หมายถึง มีระดับ ความยอมรับปานกลาง คะแนนระหว่าง 3.42–4.21 หมายถึง มีระดับความยอมรับมาก และคะแนนระหว่าง 4.22 – 5.00 หมายถึง มีระดับความยอมรับมากที่สุด (Best, 1997).

ส่วนที่ 4 พฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุข ประจำหมู่บ้าน อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว เป็นแบบสอบถามที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแบบเลือกตอบได้ ตามรายการ (Check list) โดยมีเกณฑ์ ค่าเฉลี่ย 0.00–0.33 หมายถึง ไม่ปฏิบัติเลย ค่าเฉลี่ย 0.34–0.66 หมายถึง ปฏิบัติบางครั้ง และค่าเฉลี่ย 0.67–1.00 หมายถึง ปฏิบัติทุกครั้ง

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้เท่ากับ 0.873 และค่า ความเชื่อมั่น(Reliability) ได้เท่ากับ 0.95 และค่าดัชนีความยากง่ายของแบบประเมินความรู้ ความรู้ เจตคติ และการยอมรับ เท่ากับ 0.60

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการเก็บข้อมูล ตามวิธีการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยจัดส่งแผนการวิจัยพร้อมเอกสารประกอบที่เกี่ยวข้องไปยังคณะกรรมการจริยธรรม เพื่อให้ คณะกรรมการพิจารณาและอนุมัติ พร้อมออกใบรับรองจริยธรรมการวิจัยอย่างถูกกระบวนการ
2. ประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องถึงวิธีการเก็บข้อมูล
3. จัดทำหนังสือเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลไปยัง สาธารณสุขอำเภอ และผู้อำนวยการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว เพื่อขออนุญาตทำการจัดเก็บข้อมูลโดย ผู้ทํารวบรวมข้อมูลและทีมงานในการเก็บข้อมูล
4. ผู้วิจัยชี้แจงและทำความเข้าใจแก่ผู้ช่วยวิจัยก่อนดำเนินการเก็บข้อมูล เพื่อทำความเข้าใจและชี้แจง วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการเก็บข้อมูล การตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม และทดสอบผู้ร่วมวิจัยในการ ใช้แบบสอบถามเพื่อให้เข้าใจตรงกัน
5. เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม จำนวน 242 ชุด

6. ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลในอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว
7. เก็บรวบรวมแบบสอบถาม พร้อมทั้งตรวจสอบความสมบูรณ์และครบถ้วนของแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐานเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวนร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติเชิงอนุมานโดยใช้วิเคราะห์วิธีการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง

ผู้ศึกษาทำหนังสือขอพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระแก้วและได้ผ่านการพิจารณาจริยธรรมวิจัยในมนุษย์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระแก้ว เลขที่ SKPHO 24/2568 ลงวันที่ 14 พฤษภาคม 2568

ผลการศึกษา (Results)

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 56.91 โดยส่วนมากมีอายุระหว่าง 51-60 ปี ร้อยละ 31.91 โดยมีอายุเฉลี่ย 53.78 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 11.60 ปี อายุมากที่สุด 89 ปี และอายุน้อยที่สุด 35 ปี ส่วนใหญ่มีสภาพสมรส มีคู่สมสร้อยละ 75.00 ส่วนมากเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 47.34 รองลงมา ระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 34.57 ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 37.23 รองลงมา ได้แก่ อาชีพรับจ้าง ร้อยละ 35.11 และไม่มีการทำ/ว่างงาน ร้อยละ 4.26 ตามลำดับ มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 5,001-10,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 48.94 รองลงมา มีรายได้น้อยกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 33.51 โดยมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 8,230.32 บาท ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5,036.83 บาท ตามลำดับ มีรายได้น้อยที่สุด 800 บาทต่อเดือน และมีรายได้มากที่สุด 35,000 บาทต่อเดือน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม และพฤติกรรมดูแลสุขภาพตนเองของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ด้านปัจจัยนำ ได้แก่ ความรู้ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 88.46 และระดับปานกลาง ร้อยละ 11.54 โดยมีคะแนนความรู้เฉลี่ย 8.16 ± 1.11 คะแนน การรับรู้ตามแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ พบว่าส่วนใหญ่มีการรับรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 57.45 รองลงมาในระดับปานกลาง ร้อยละ 42.55 โดยไม่มีผู้ที่มีการรับรู้ในระดับน้อย เมื่อจำแนกรายองค์ประกอบ พบว่า ด้านการรับรู้โอกาสเสี่ยง ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 57.45 ด้านการรับรู้ความรุนแรงส่วนใหญ่อยู่ในมาก ร้อยละ 68.09 ด้านการรับรู้ประโยชน์ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 57.98 และด้านการรับรู้อุปสรรค ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 62.23 ปัจจัยเอื้อ โดยรวม ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 53.72 รองลงมา ระดับมาก ร้อยละ 46.28 เมื่อจำแนกตามองค์ประกอบ พบว่า ด้านการเข้าถึงบริการ และด้านการเข้าถึงทรัพยากรด้านสุขภาพส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 57.45 และ ร้อยละ 62.77 ตามลำดับ ด้านปัจจัยเสริม ส่วนใหญ่ได้รับปัจจัยเสริมในระดับปานกลาง ร้อยละ 60.10 รองลงมาในระดับมาก ร้อยละ 38.30 เมื่อแยกเป็นองค์ประกอบพบว่า ได้รับคำแนะนำจากบุคลากรสาธารณสุขมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือได้รับการกระตุ้นเตือนจากครอบครัว และการได้รับคำแนะนำจาก อสม. และผู้นำชุมชน ตามลำดับ โดยแยกเป็นรายองค์ประกอบของปัจจัยเสริมพบว่า ส่วนใหญ่ในระดับปานกลาง โดยได้รับคำแนะนำจากบุคลากรสาธารณสุข ร้อยละ 57.45 การได้รับคำแนะนำจาก อสม. และผู้นำชุมชน ร้อยละ 62.77 และการได้รับการกระตุ้นเตือนจากครอบครัว ร้อยละ 53.72 สำหรับ ด้านพฤติกรรมดูแลสุขภาพตนเองของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 79.79 รองลงมา ใน

ระดับดี ร้อยละ 20.21 เมื่อแยกเป็นพฤติกรรมรายด้าน พบว่า พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี ร้อยละ 73.40 รองลงมา ได้แก่ ด้านการพักผ่อน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี ร้อยละ 49.47 ส่วนพฤติกรรมด้านการสูบบุหรี่ การจัดการความเครียด การบริโภคอาหาร และการออกกำลังกายมีคะแนนเฉลี่ยเรียงจากมากไปน้อย และส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยด้านคุณลักษณะทางประชากร ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม ต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองของประชาชนกลุ่มเสี่ยงโรคเบาหวานตำบลวังสมบูรณ์ อำเภอสว่างสมบูรณ์ ปัจจัยด้านคุณลักษณะทางประชากรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเอง ได้แก่ เพศ และสถานภาพสมรส ความรู้เกี่ยวกับโรคเบาหวานมีความสัมพันธ์เชิงลบ การรับรู้ตามทฤษฎีแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ ความสัมพันธ์เชิงบวก ปัจจัยเอื้อมีความสัมพันธ์เชิงบวก ปัจจัยเสริมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับพฤติกรรมการดูแลตนเองของประชาชนกลุ่มเสี่ยงโรคเบาหวานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนั้นยังพบความสัมพันธ์เชิงลบระหว่างความรู้กับปัจจัยนำ ปัจจัยนำมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเอื้อมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปัจจัยเสริม ผลการวิจัยนี้ไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ส่วนระดับการศึกษา และอาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับพฤติกรรมการดูแลตนเอง รายละเอียดดังตารางที่ 1-2

ตารางที่ 1 ตารางทดสอบความสัมพันธ์ ระหว่าง เพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และอาชีพ กับระดับพฤติกรรมการดูแลตนเองของกลุ่มเสี่ยงโรคเบาหวาน (n=188)

ตัวแปร	ระดับพฤติกรรม		χ^2	df	p
	ดี	พอใช้			
เพศ					
ชาย	11	69	3.61	1	.049*
หญิง	27	81			
สถานภาพสมรส					
โสด	2	18	12.01	2	.01**
สมรส	24	117			
หม้าย/แยกทาง	12	15			
ระดับการศึกษา					
ประถมศึกษา	23	78	7.04	2	.13
มัธยมศึกษา	9	56			
สูงกว่ามัธยมศึกษา	6	16			
อาชีพ					
เกษตรกร	19	51	7.43	3	.06
รับจ้าง	10	56			
ค้าขาย	5	9			
ราชการ/พนักงาน	4	34			

*p<.05, ** p<.001

ตารางที่ 2 ตารางวิเคราะห์สหสัมพันธ์สเปียร์มัน (r) ระหว่าง อายุ รายได้ คะแนนเฉลี่ยรวมความรู้ การรับรู้ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม กับคะแนนเฉลี่ยรวมพฤติกรรมการดูแลตนเองของกลุ่มเสี่ยงโรคเบาหวาน

ตัวแปร	พฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเอง	
	r	p
อายุ (ปี)	-.125	.088
รายได้ต่อเดือน (บาท)	.115	.117
ความรู้เกี่ยวกับโรคเบาหวาน	-.163	.026*
การรับรู้เกี่ยวกับโรคเบาหวาน	.180	.014*
ปัจจัยเอื้อต่อการดูแลสุขภาพตนเอง	.164	.025*
ปัจจัยเสริมต่อการดูแลสุขภาพตนเอง	.390	.001**

* p<.05, ** P<.001

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ เพื่อพยากรณ์ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองของกลุ่มเสี่ยงโรคเบาหวาน โดยมีตัวแปรอิสระจำนวน 7 ตัวแปรได้แก่ เพศ (ชาย=1,หญิง=0) สถานภาพสมรส (อยู่คนเดียว=0, มีคู่สมรส=1) รายได้ต่อเดือน ความรู้เกี่ยวกับโรคเบาหวาน การรับรู้เกี่ยวกับโรคเบาหวาน ปัจจัยเอื้อต่อการดูแลสุขภาพตนเอง และปัจจัยเสริมต่อการดูแลสุขภาพตนเอง โดยใช้สถิติการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ผลการวิเคราะห์ พบว่า มีตัวแปร 3 ตัวแปร ได้แก่ ปัจจัยเสริม เพศ และสถานภาพสมรส ร่วมกัน พยากรณ์ความแปรปรวนของพฤติกรรมการดูแลตนเองของกลุ่มเสี่ยงโรคเบาหวาน ค่าบวกล้างสมบูรณ์ อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ได้ร้อยละ 23.1 โดยปัจจัยเสริมมีอิทธิพลทางบวกมากที่สุด รองลงมาได้แก่ เพศ และสถานภาพสมรส ตามลำดับ ผลการวิจัยนี้ไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 และได้สมการถดถอยพหุคูณ $Y = 0.966 + .175(\text{ปัจจัยเสริม}) + .118(\text{เพศ}) + .067(\text{สถานภาพสมรส})$ ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ของตัวแปรพยากรณ์ที่มีผลต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองของกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปรต้น n=188	b	SE	beta	t	p	Tolerance	VIF
ค่าคงที่ (Constant)	.966	.117	-	8.25	.001**		
ปัจจัยเสริม	.175	.034	.336	5.08	.001**	.955	1.047
เพศ	.118	.032	.240	3.68	.001**	.983	1.018
สถานภาพสมรส	.067	.032	.138	2.087	.038*	.960	1.041

R=.481, R²=.231, Adjusted R²=.219 F= 18.451, df=3, Durbin-Watson=1.54

ระดับนัยสำคัญทางสถิติ *p<.05, ** p<.001

อภิปรายผล (Discussion)

ผลการศึกษา (Results)

1. การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง จำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 88.40 และเพศชาย จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 11.60 มีอายุ 51-60 ปี จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 33.50 ระดับการศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 52.89 เงินเดือน 20,001 – 30,000 บาท จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 35.19 อาชีพทำนา/ทำไร่/ทำสวน จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 56.20 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001 – 10,000 บาท จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และระยะเวลาการเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน มากกว่า 10 ปี จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 53.30

2. การวิเคราะห์ข้อมูลด้านความรู้การใช้แอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ 0.86, S.D. 0.316) โดยก่อนเริ่มใช้งาน แอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ จะต้องทำการลงทะเบียนและยืนยันตัวตนก่อน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ 0.98, S.D. 0.156) รองลงมาคือ แอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ สามารถดาวน์โหลดได้จากทั้ง Google Play Store และ Apple App Store และหากพบปัญหาในการใช้งานแอปพลิเคชัน สามารถติดต่อฝ่ายสนับสนุนผ่านช่องทางที่กำหนดได้ และข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ในการใช้แอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวม น้อยที่สุด คือ หากลิ้มรสผ่าน ผู้ใช้ต้องสมัครบัญชีใหม่ ไม่สามารถกู้คืนรหัสผ่านเดิมได้ อยู่ในระดับปานกลาง

3. เจตคติต่อการใช้แอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{X}$ 4.30, S.D. 0.522) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งทุกข้อ โดยเชื่อว่าแอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ มีประโยชน์ต่อการทำงานของ อสม. มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ 4.39, S.D. 0.513) และข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อการใช้แอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวม น้อยที่สุด คือ คิดว่าการใช้แอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ ไม่เป็นการระเพิ่มเติ่มสำหรับ อสม. อยู่ในระดับความคิดเห็นด้วยอย่างยิ่ง

4. การยอมรับการใช้แอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ 4.31, S.D. 0.632) โดยยอมรับว่าการใช้แอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ มีความสำคัญต่อการทำงานของ อสม. มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ 4.41, S.D. 0.584) รองลงมาคือ ยอมรับว่าการใช้แอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ สามารถลดภาระงานด้านเอกสารได้ และข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยการยอมรับการใช้แอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวม น้อยที่สุด คือ ไม่รู้สึว่าการใช้แอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ เป็นการระเพิ่มเติ่มในการทำงาน อยู่ในระดับมาก

5. พฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ พบว่า ภาพรวมมีการปฏิบัติทุกครั้ง ($\bar{X}$ 0.74, S.D. 0.473) โดยเปิดใช้งานแอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ เป็นประจำ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ 0.88, S.D. 0.362) และข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวม น้อยที่สุด คือ พบปัญหาทางเทคนิคขณะใช้งานแอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ อยู่ในระดับปฏิบัติบางครั้ง

ผลการศึกษา (Conclusion)

1. การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง อายุ 51-60 ปี ระดับการศึกษามัธยมศึกษา เงินเดือน 20,001 – 30,000 บาท อาชีพทำนา/ทำไร่/ทำสวน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001 – 10,000 บาท และระยะเวลาการเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน มากกว่า 10 ปี

2. การทดสอบสมมติฐาน

ปัจจัยความรู้ เจตคติ และการยอมรับ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว กำหนดเกณฑ์การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product)

ตารางที่ 1 ปัจจัยความรู้ เจตคติ และการยอมรับ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ ด้วยวิธีการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ข้อความ	พฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชันของ อสม.	P - value
	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (r_{xy})	
ความรู้	.206**	.001
เจตคติ	.660**	.000
การยอมรับ	.437**	.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผลการวิจัย (Discussion)

การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการใช้แอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว สามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

ผลการทดสอบสมมติฐาน ปัจจัยความรู้ เจตคติ และการยอมรับพฤติกรรม มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ประกอบด้วย

1. ปัจจัยด้านความรู้ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากการมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีมีส่วนสำคัญต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ด้วยการพัฒนาแอปพลิเคชันมีการออกแบบโดยคำนึงถึงความรู้ของผู้ใช้ โดยการออกแบบที่มีความง่าย ไม่ซับซ้อน และสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ทุกกลุ่ม ประกอบกับก่อนใช้งานได้มีการฝึกอบรมการใช้งานและมีคู่มือประกอบการใช้งาน ตั้งแต่การตั้งค่าล็อกอินแบบสแกนลายนิ้วมือหรือสแกนใบหน้าเพื่อความปลอดภัย ข้อมูลที่บันทึกลงในแอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์สามารถแก้ไขหรืออัปเดตได้ภายหลัง ทำให้การใช้งานแอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ สามารถเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และมีความสัมพันธ์ต่อการยอมรับเทคโนโลยีในการปฏิบัติงานที่เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของมนตรี จุฬารัตนพล (2537) กล่าวว่า ระดับความรู้เกี่ยวกับสิ่งรอบตัวเราซึ่งสามารถรับรู้ได้โดยประสาทสัมผัส

มองเห็น โดยเฉพาะการเข้าถึงเทคโนโลยีต้องมีความง่ายและสามารถหาข้อมูลได้ทั่วไป ซึ่งอาจเป็นความรู้ใหม่เป็นความรู้ที่ไม่เคยมีอยู่ก่อนได้มาโดยการค้นคว้าวิจัยการคิดค้นกระบวนการใหม่และควรจะหาแนวทางในการนำความรู้ใหม่ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ เพื่อให้เกิดการพัฒนาการใช้งานต่อไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของวีระดา เสือมาก และประภาเพ็ญ สุวรรณ (2566) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในพื้นที่เทศบาลตำบลวิชิต อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต พบว่า การพัฒนาองค์ความรู้ สามารถสร้างระดับแรงจูงใจในการยอมรับการใช้แอปพลิเคชันในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

2. ปัจจัยด้านเจตคติ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ได้สร้างความเชื่อมั่นต่อการแอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ มีประโยชน์ต่อการทำงานของ อสม. ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาอาสาสมัครสาธารณสุข ให้การทำงานได้มีประสิทธิภาพด้วยสามารถใช้งานได้ง่ายขึ้นรวมทั้งสามารถใช้งานได้ทุกคน ย่อมสร้างแรงกระตุ้นและเจตคติที่ดีที่มีความสัมพันธ์ต่อการนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินงาน และจากแนวคิดของ Mohr and Kühl (2021) ชี้ว่า การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ส่งผลโดยตรงต่อความตั้งใจในการใช้ ผ่านความรู้สึกมั่นใจและสามารถควบคุมการใช้ได้ เช่นเดียวกับในบริบทของการเกษตร การแพทย์ และการเรียนรู้ A ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนุรตม์ อภิชาติอำมฤต (2565) ได้ศึกษาการใช้สมาร์ตโฟนในการทำงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในอำเภอหนองบัวระเหว จังหวัดชัยภูมิพบว่า เจตคติของอสม. ทุกช่วงวัยต่างเห็นว่าการใช้สมาร์ตโฟนในการทำงาน อสม. เป็นเรื่องจำเป็นและมีประโยชน์ในการปฏิบัติงานและมีการส่งเสริมการใช้งานด้วยการฝึกอบรมทักษะที่รองรับนโยบายส่งเสริมให้อสม. ใช้สมาร์ตโฟนในการทำงานด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ และสอดคล้องกับศิริชัย จันทุม และคณะ (2567) ที่กล่าวว่า เจตคติต่อการใช้งานเทคโนโลยี เป็นการกระทำหรือสิ่งที่บุคคลหรือคนกลุ่มหนึ่งยอมรับว่าเป็นสิ่งใหม่ โดยอาจเป็นเรื่องเล็ก ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นความคิดนั้นจะเป็นสิ่งใหม่นั้นนับตั้งแต่เริ่มใช้หรือถูกค้นพบครั้งแรกหรือไม่ก็ตาม ขึ้นอยู่กับการที่บุคคลรับรู้ว่าเป็นของใหม่หรือไม่โดยความเห็นของบุคคลเองจะเป็นผู้ตัดสินใจตอบสนองหากสามารถยอมรับการใช้งานได้ ย่อมสามารถสร้างเจตคติที่ดีต่อสิ่งนั้น

3. ปัจจัยด้านการยอมรับ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากปัจจุบันการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้วมีใช้งานแอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์เป็นประจำ ซึ่งเป็นหนึ่งในภาระงานในการบันทึกข้อมูลสุขภาพของประชาชนในชุมชน ทำให้เกิดความพยายามเรียนรู้วิธีใช้แอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ โดยสามารถใช้ฟังก์ชันบันทึกข้อมูลสุขภาพของประชาชนผ่านแอปพลิเคชัน แทนการใช้เอกสารได้ง่ายมากขึ้นทำให้พฤติกรรมการใช้งานดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับการยอมรับการใช้แอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Goldenson (1984) กล่าวว่า พฤติกรรมเป็นการกระทำหรือการตอบสนองการกระทำทางจิตวิทยาของแต่ละบุคคล และเป็นปฏิสัมพันธ์ในการตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นภายใน หรือภายนอกรวมทั้งการกระทำต่างๆ ที่เป็นไปอย่างมีจุดมุ่งหมายสามารถที่จะสังเกตเห็นได้หรือเป็นกิจกรรมของการกระทำต่าง ๆ ทำให้เกิดความสัมพันธ์และยอมรับต่อสิ่งๆ นั้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของรัฐพล กองพอด และประสงค์ชัย เศรษฐสุรวิชัย (2567) ได้ศึกษาเรื่อง ผลการใช้แอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ ร่วมกับ กระบวนการบริหารระบบข้อมูลแบบใจแลกใจ ต่อความครบถ้วน ทันเวลา ของการส่งรายงานประจำเดือนของ อสม. ใน รพ.สต.คำเตย พบว่า พฤติกรรมที่เกิดจากการใช้แอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ ส่งผลให้คุณภาพชีวิตของประชาชนที่ได้รับการดูแลจาก อสม. ดีขึ้น เนื่องจากสามารถลดระยะเวลาและขั้นตอนการทำงาน ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ที่มีความสัมพันธ์ต่อการยอมรับเทคโนโลยีในการปฏิบัติงานในปัจจุบันเพิ่มขึ้น

บทสรุป (Conclusion)

การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการใช้แอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว พบว่า ปัจจัยด้านความรู้ เจตคติ และการยอมรับ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยปัจจัยด้านความรู้ช่วยส่งเสริมความเข้าใจและทักษะในการใช้งานเทคโนโลยี ทำให้ อสม. สามารถประยุกต์ใช้แอปพลิเคชันในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะที่ปัจจัยด้านเจตคติสะท้อนถึงความเชื่อมั่นและการรับรู้ประโยชน์ของแอปพลิเคชัน ซึ่งส่งผลต่อความเต็มใจในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการทำงาน ส่วนปัจจัยด้านการยอมรับเป็นผลจากการใช้งานจริงอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดการเรียนรู้และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงานให้สอดคล้องกับระบบดิจิทัลมากยิ่งขึ้น ดังนั้น การส่งเสริมองค์ความรู้ การสร้างเจตคติที่ดี และการสนับสนุนการยอมรับเทคโนโลยี จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการใช้แอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ และสนับสนุนการดำเนินงานด้านสาธารณสุขชุมชนให้มีประสิทธิผลและทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล

ข้อเสนอแนะงานวิจัย (Recommendation)

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้แอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว มีข้อเสนอแนะจากงานวิจัยได้ ดังนี้

1. **ปัจจัยด้านความรู้** ควรมีการพัฒนาทักษะของผู้ใช้งานที่เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว โดยเฉพาะการออกแบบระบบที่สามารถให้ผู้ใช้งานสามารถเปลี่ยนแปลงข้อมูลส่วนตัวในแอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ ได้ตลอดเวลา และการแจ้งเตือนการแก้ไขผ่านคู่มือ วิดีโอ แนะนำ กรณีผู้ใช้งานลืมหื้อมา การสร้างบัญชีใหม่ หรือการกู้คืนรหัสผ่านเดิมได้

2. **ปัจจัยด้านเจตคติ** ควรมีการเสริมสร้างแรงจูงใจในการใช้งานแอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ โดยการพัฒนาให้สามารถใช้งานได้ง่ายขึ้น เพื่อรองรับและส่งเสริมให้ อสม. ทุกคนใช้งานได้ โดยมีเป้าหมายช่วยลดภาระงานเอกสารและการเดินทาง เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงานในยุคปัจจุบัน

3. **ปัจจัยด้านพฤติกรรม** ควรมีการเพิ่มช่องทางการเสนอแนะแนวทาง การแก้ไขปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมละการใช้งาน แอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ทั้ง Email, Facebook หรือช่องทางอื่นๆ เพื่อแจ้งปัญหาหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแอปพลิเคชัน ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการสร้างช่องทางติดต่อระหว่างบริษัทพัฒนาระบบกับผู้ใช้งาน เพื่อสอบถามถึงการแก้ไขปัญหาเบื้องต้นเกี่ยวกับแอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์ ด้วยตัวเอง และเทคนิคขณะใช้งานแอปพลิเคชัน อสม.ออนไลน์

เอกสารอ้างอิง (References)

กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. (2564). การเสริมสร้างและประเมินความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพ. นนทบุรี: กองสุขศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ.

- กระทรวงสาธารณสุข. (2564). ยุทธศาสตร์สุขภาพดิจิทัล กระทรวงสาธารณสุข (2564-2568). สืบค้นจาก https://ict.moph.go.th/upload_file/files/97c2287c8f04e13f81fec13e43
- รัฐพล กองพอด, ประสงค์ชัย เศรษฐสุริวิทย์. (2567). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในจังหวัดกาฬสินธุ์: กรณีศึกษาแอปพลิเคชัน สมาร์ท อสม. วารสารกฎหมายและนโยบายสาธารณสุข. 2567;10(3):545-66.
- วิระดา เสือมาก และประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2023). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในพื้นที่เทศบาลตำบลวิชิต อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต. วารสารสาธารณสุขและสุขภาพศึกษา, 3(2), 14-31.
- ศิริชัย จันทุม, รัตนา ไพค่านาม, และวันสรุา เขาวนนิยม (2567). การวิเคราะห์ข้อมูลโรคไข้เลือดออกของความแตกต่างระหว่างพื้นที่เขตเมืองและเขตชนบทด้วยระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์. วารสารศูนย์อนามัยที่ 9 : วารสารส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม, 18(1), 224-237
- ศรายุทธ คชพงศ์ และธนัสถา โรจนตระกูล. การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตพื้นที่อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก. วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์. 2564;6(2):107-19
- สุชาติ อินทรกำแหง ณ ราชสีมา, สมตระกูล ราศิริ, จิตรัตน์ ราศิริ. (2564). บทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขไทย. วารสารวิจัยและพัฒนาด้านสุขภาพ สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดนครราชสีมา. 2564;7(2):80-97
- Best, J. W. (1997). *Research in Education* (3rd ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Goldenson, R. M. (1984). *Longman dictionary of psychology and psychiatry*. Longman.
- Mohr, S., & Köhl, R. (2021). Acceptance of artificial intelligence in German agriculture: An application of the technology acceptance model and the theory of planned behavior. *Precision Agriculture*, 22(6), 1816- 1844
- Rogers, E. M. (2003). *Diffusion of innovations*. 5th ed. Free Press
- World Health Organization. *Global strategy on digital health 2020-2025*. Geneva: World Health Organization; 2020.